

СПРАВКА

ЗА ОТРАЗЯВАНЕ НА ПОСТЪПИЛИТЕ ПРЕДЛОЖЕНИЯ ОТ ОБЩЕСТВЕНИТЕ КОНСУЛТАЦИИ НА ПРОЕКТ НА ПОСТАНОВЛЕНИЕ НА МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ ЗА СЪЗДАВАНЕ И ФУНКЦИОНИРАНЕ НА МЕХАНИЗЪМ ЗА ВЪЗЛАГАНЕТО И ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА НАУЧНИ КОНСУЛТАЦИИ ОТ БЪЛГАРСКАТА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ

№	Организация/потребител /вкл. начина на получаване на предложението/	Бележки и предложения	Приети/ неприети	Мотиви
1.	Българска академия на науките /постъпило писмо с вх. № 0901-206 от 26.11.2019 г./	1. Да се уточни, че Механизмът не се отнася до постоянно възложените на БАН експертни и оперативни дейности.	Не се приема.	Предметът на настоящият акт е само за регламентиране на Механизма за възлагане и изпълнение на научни консултации, поради което не се отнася до постоянно възложените на БАН експертни и оперативни дейности.
		2. Да се разпише кои органи на изпълнителната власт могат да отправят искания за експертни мнения.	Не се приема.	Органите на изпълнителната власт са нормативно определени.
		3. Да се предвиди възможността още в МОН да се отклоняват несъстоятелни искания, както и да се обединяват идентични искания от различни органи на изпълнителната власт.	Не се приема.	Българска академия на науките следва да се произнесе относно състоятелността и идентичността на исканията, защото Министерството на образованието и науката не разполага със съответната експертиза. Съгласно чл. 3, ал. 3 от проекта – БАН има право да откаже изпълнението на научната консултация, в случай че не разполага с необходимата научна експертиза за дадената

			консултация или съответната дейност не е присъща за БАН и нейните структурни звена.
	4. Текстът “Възложени при форсмажорни за държавата обстоятелства” (Чл. 7, ал. 2.) ограничава обхвата на възложените експертизи. Предлагаме този текст да отпадне, а на негово място да се запише: “Когато изготвянето на научната консултация включва разходи, различни от разходите за труд, те са за сметка на възложителя. В случаите, когато възложената работа е значителна по обем и изисква ангажиране на учени и специалисти в извънработно време, се заплаща и допълнително положеният труд.	Приема се.	Направена е редакция на чл. 7, ал. 2.
	5. Да се уточни, че при изготвяне на бюджета на БАН, МОН ще включи съответни средства в Показател 3 - Средства за национално възложени дейности.	Не се приема.	Предложението не се отнася към проекта.
	6. Предлагаме МОН да включи в нормативните документи, регулиращи атестацията на БАН и нейните институти, подходящи текстове, отчитащи научно-консултантската дейност.	Не се приема.	Съгласно чл. 1 ал. 1 от Закона за Българската академия на науките (ЗБАН) – Българската академия на науките е автономна организация.
	7. Видовете научни консултации, визирани в чл. 2, да се разделят на становище, експертиза, препоръка, оценка и мнение. Да отпадне текстът “и всякакви други форми на консултация”. В Заключителните разпоредби да се дадат съответните определения за видовете научни консултации.	Частично се приема.	Направена е редакция на чл. 2.
	8. Да се предвиди възможността МОН да разпростанява експертни становища, изготвени от БАН по собствена инициатива, до заинтересовани органи на изпълнителната власт.	Не се приема.	Съгласно чл. 1 ал. 1 от ЗБАН – Българската академия на науките е автономна организация. В тази връзка съгласно чл. 6, ал. 2 (във връзка с ал. 1) е предвидена възможност резултатът от научна консултация да стане публичен по общо решение на заявителя, министъра на образованието и науката и

				БАН, като се публикува на официалните им интернет страници.
2.	Институт по биоразнообразие и екосистемни изследвания при Българска академия на науките /чрез Портала за обществени консултации/	<p>1. Проектът на ПМС съдържа текст от Закона за БАН, свързан с разходването на средства от държавния бюджет за национално възложени дейности. Тъй като целта на това ПМС е регламентиране на процедура по възлагане на научни консултации, в него трябва по-подробно да се разпише, кои са национално възложените дейности за изпълнение от БАН, независимо от записаното в Чл. 7 (1). Това е необходимо, тъй като нито в Закона за БАН, нито в друг акт има опис на възможните за национално възлагане дейности, още повече, че досегашната практика показва, че финансите за „обслужване на държавата“ са само за определени сфери и за поддържащи дейности. През последните 10-15 години нарасна необходимостта от консултации, становища, участие на учени в междуведомствени работни групи към министерства с цел решаване на въпроси, свързани с опазването на биоразнообразието, устойчивото управление и ползване на природните ресурси, и прилагане на националните и европейските нормативни актове. Като основен център за проучване на биоразнообразието в различните му аспекти, ИБЕИ-БАН е често търсен за консултации и становища, но не съществува нито един нормативен документ, който да регламентира, кои дейности от национално значение трябва да се изпълняват от ИБЕИ-БАН и съответно да получават целево финансиране. А такива дейности са мониторинг на биоразнообразието за целите на Националната система за мониторинг на състоянието на биологичното разнообразие (НСМСБР), управлявана от ИАОС, биологичен мониторинг на водите, комплексни оценки за състоянието на околната среда.</p>	Не се приема.	В подзаконов нормативен акт не може да се дописва закона (недопустимо дописване на по-горен по степен нормативен акт).
		<p>2. С приемането на ПМС ще се узакони възлагането на консултации и дейности в областта на околната среда, без да е наличен друг акт, който да осигури средства за тези консултации и който да визира ИБЕИ-БАН като институция, на която да се възлагат дейности от национална значимост. Това вече се случва в резултат на Меморандума между БАН и МОСВ. От различни структури на МОСВ пристигат писма за становища и консултации, позовавайки се на Меморандума, като подателите очакват безплатна консултация, дори когато става дума за осъществяване на полева работа за събиране на данни. На стр. 9 от Формуляра за предварителна оценка на въздействието е записано:</p>	Не се приема.	Възложените дейности по този механизъм не би могло да възпрепятстват изпълнението на посочения меморандум, както и всички други действащи споразумения. В случай на липса на възможност за изпълнение може да бъде упражнено предвиденото в

		<p>7. Прилагането на Механизма не изисква допълнителни финансови средства, тъй като съгласно чл. 11, ал. 2, т. 1, буква „в“ от Закона за Българска академия на науките приходите по бюджета на академията се формират от трансфер от държавния бюджет за изпълнението и на национално възложени дейности. Изключение ще са случаите, когато на учените в академията ще се възлагат спешни задачи, продиктувани от форсмажорни обстоятелства, за чието изпълнение се изисква използване на специфично оборудване, закупуване на консумативи и командироване на специалисти. Необходимите за изпълнението на тези консултации средства ще са за сметка на възложителя, в чийто ресор е възникналото обстоятелство.</p> <p>Тук отново стои въпросът, защо значителна част от проблемните теми в областта на околната среда остават извън припознатите като теми за национално целево финансиране. Не може да се очаква, че само при форсмажорни обстоятелства и спешни случаи ще има финансиране за специфично оборудване. Ако оборудването не е налично, как ще се отговори на спешния случай! Когато се налагат лабораторни анализи и експерименти за подготовката на дадено становище, това трябва да става в лицензирани лаборатории. Оборудване и лицензиране изискват време, процедури и предварително вложени средства. В предложените за обсъждане документи се допуска, че по условие БАН разполага с достатъчно оборудване като материална база, което не е точно, но още по-важно е, че за поддръжката и осигуряването на консумативи са необходими средства. БАН осигурява средства от проекти, но това не е достатъчно и осигурено в дългосрочен план.</p>		<p>чл. 3, ал. 3 от проекта право на отказ.</p>
		<p>3. Много важно е да се прецизира, кои органи на изпълнителната власт могат да отправят искане за консултации и становища. Така записано се разбира, че абсолютно всички, на всякакви нива могат да се възползват от подобна възможност. Трябва да се стесни до дирекции на министерства, което ще е от полза за самите структури на изпълнителната власт предвид по-добра координация и субординация, като заявлението да носи подпис на министъра или ресорния министър.</p>	<p>Не се приема.</p>	<p>Не е необходимо прецизиране, тъй като органите на изпълнителната власт са нормативно определени. В чл. 3, ал. 4 от проекта е предвидено одобряване от заявителя и БАН на окончателна заявка, като формализиране на одобрението от страна на заявителя се осъществява чрез подписване от съответния орган на изпълнителната власт. В</p>

			допълнение следва да се уточни, че нито дирекциите на министерствата, нито самите министерства са органи на изпълнителната власт.	
		4. Честа практика е различни министерства да разработват независимо едно от друго документи с припокриваща се тематика и не е изключено по един и същ проблем заявления да постъпят от няколко структури на изпълнителната власт, като те бъдат адресирани към предпочитани от тях институти, в резултат на което да получат и различни съвети. Конкретен пример понастоящем е сформиранието на междуведомствени работни групи от МРРБ и МОСВ във връзка с проекта на Закона за пещерите. И от двете министерства поискаха експерти от ИБЕИ.	Не се приема.	Няма конкретно становище.
		5. По отношение на терминологията. След като е предвидена възможност консултацията да не бъде дадена, то и терминът „искане“ е по-подходящо да се замени със „заявление“.	Не се приема.	В проекта няма термин „искане“.
		6. Тъй като държавата трябва не само да иска консултации, но и да е отворена да получава и непоискани становища, особено когато те се стремят да отстояват обществения интерес, необходимо е да се добави текст, в който да се посочва, че изпратените от научни институти становища и консултации ще бъдат отчитани при вземане на информирани решения от изпълнителната власт.	Не се приема.	Предложението не е относимо към предмета на проекта. В допълнение органите на изпълнителната власт вземат решения при условия на обвързана компетентност или на оперативна самостоятелност. В последния случай няма правна пречка изпратените от научни институти становища и консултации да бъдат отчитани при вземане на информирани решения от изпълнителната власт.

		<p>7. По-надолу посочваме някой според нас неточности в текста на Формуляра за предварителна оценка</p> <p>Неприемливо е да се счита, че именно „Механизмът на възлагане ще осигури „постигане високо ниво на научни изследвания в стратегически за страната научни области“, както е записано на стр. 2 от Формуляра.</p> <p>Стр. 4. „Въвеждането на механизма ще повиши и информираността на обществото относно ползите от използването на научни доказателства и знания, ще повиши качеството и ще насърчи употребата на иновативни решения в администрацията“. Това не е правилно като твърдение, защото консултациите, становищата ще се предлагат въз основа на експертен научен опит, но действията по-нататък на органите на изпълнителната власт могат да бъдат съвсем различни. Целта на сътрудничеството от страна на БАН е, да се предостави научна основа, но по-нататък управление и решения са вече извън ангажиментите на БАН и обществеността може и да не е наясно, точно какво е било предоставено от БАН като становища.</p> <p>Стр. 5 „Чрез изпълнение на Постановлението ще се създадат още благоприятни условия за изпълнение на мисията на БАН: да провежда научни изследвания в съответствие с общочовешките ценности, националните традиции и интереси, да участва в развитието на световната наука, да изучава и умножава материалното и нематериалното културно-историческо наследство на нацията“. Постановлението регламентира една малка част от дейността на БАН, така че това генерално заключение не е уместно. Има други национални и европейски стратегии и документи, които очертават насоките на развитие на научните изследвания.</p> <p>Постановлението е насочено към изпълнение по-скоро на анализи и дейности с научно-приложен характер, докато формулировката „да провежда научни изследвания в съответствие с общочовешките ценности, националните традиции и интереси, да участва в развитието на световната наука, да изучава и умножава материалното и нематериалното културно-историческо наследство на нацията“ се отнася преди всичко за научни изследвания с фундаментален характер. Очевидно, има противоречие между заявената цел и средствата за постигането ѝ.</p>	<p>Не се приема.</p>	<p>В настоящата частична предварителна оценка на въздействието са извършени промени спрямо препоръки в становище на дирекция „Модернизация на администрацията“ към администрацията на Министерския съвет, единствена оторизирана да отправя препоръки за допълване, подобряване на качеството на частичната оценка на въздействието.</p>
--	--	---	----------------------	--

<p>3.</p>	<p>Институт за държавата и правото при Българската академия на науките /чрез Портала за обществени консултации/</p>	<p>1. Институтът за държавата и правото при Българската академия на науките приветства идеята на българското правителство за създаване на постоянно действащ Механизъм за възлагане и изпълнение на научни консултации от Българската академия на науките. Считаме, че чрез неговото пълноценно реализиране, от една страна, би се постигнало ползотворно стратегическо сътрудничество между органите на изпълнителната власт и БАН, съответно нейните институти, целящо обезпечаване на оптимално качество на публичните решения при обсъждането на въпроси, разрешаването на проблеми и постигането на цели от особена важност за държавата и обществото, чрез информиране на процеса по тяхното вземане с данни, информация и национално призната независима научна експертиза от най-високо ниво. От друга страна, това би повишило видимостта и легитимността на дейността на Българската академия на науките в очите на българските граждани и общество.</p> <p>Институтът за държавата и правото има утвърдени традиции в съвместната работа с институциите на българската държава, като в дългосрочен план работи по изпълнението на споразумение за партньорство с Института по публична администрация, а текущо изпълнява проект, който е подкрепен от Администрацията на Министерски съвет на Република България. През последната година Институтът за държавата и правото успешно изпълни и проект, финансиран от Министерството на образованието и науката за извършване на правно-социологическо проучване.</p> <p>От гледна точка на ресурсите, с които разполага, Институтът за държавата и правото би могъл да има сериозен принос със своята научна експертиза и опит в дейности като:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. формулиране на секторни политики и разработване на инструменти за изпълнение на държавната политика, най-важните от които са законодателните, въз основа на факти, информация, научни доказателства чрез механизми като оценка на въздействието на регулирането и тясно специализирана правна експертиза; 2. правилно имплементиране на правото на Европейския съюз в България, включително ефективното и навременно транспониране на европейските директиви и обезпечаване постигането на пълно съответствие на 	<p>Приема се по принцип.</p>	<p>Чрез предвидената в чл. 3, ал. 3 от проекта възможност за отказ се постига дадената препоръка да бъде спазван принципът на пропорционалността. Обхватът на понятието „научна експертиза“ включва не само човешкия фактор, но и апаратурата, с която да се правят тези изследвания.</p>
-----------	--	---	------------------------------	---

		<p>националното законодателство с европейските изисквания, препоръки и насоки, отправяни към българската държава;</p> <p>3. даване на консултации по национално възложени дейности от органите на изпълнителната власт, чрез представянето на научни становища, експертиза, отправяне на препоръки, оценки и други подобни;</p> <p>4. организиране на обществени консултации, срещи със заинтересовани страни, семинари, публични дискусии и други форуми с оглед набиране на факти или проучване на общественото мнение, когато бъде сметено за необходимо.</p> <p>Отново от същата гледна точка, тази на наличните ни ресурси, Ви молим да имате предвид, че за да бъде ефективно прилаган механизмът за възлагане и изпълнение на научни консултации от Българската академия на науките, в проекта на Постановление на Министерския съвет следва изрично да бъде предвидено, че при възлагането на научни консултации от органите на изпълнителната власт към Българската академия на науките следва да бъде спазван принципът на пропорционалността, като обемът, обхватът и задълбочеността на възлаганите задачи следва да бъде съобразен с ресурсите – човешки, финансови и други, с които Академията, респективно нейните институти разполагат.</p> <p>В този смисъл предлагаме в чл. 3, ал. 3 от проекта на Постановление на Министерския съвет да бъде направена следната редакция:</p> <p>„(3) БАН има право да откаже изпълнението на научната консултация, в случай че не разполага с необходимите научна експертиза или ресурси за дадената консултация или съответната дейност не е присъща за БАН и нейните структурни звена.“</p>		
		<p>2. В същия смисъл е и нашето предложение за допълване на чл. 7 ал. 1 от проекта на Постановление на Министерския съвет по следния начин:</p> <p>„Чл. 7. (1) Необходимите финансови средства за изпълнение на научните консултации във връзка с функционирането на Механизма са за сметка на предоставените на БАН средства от държавния бюджет за изпълнението на национално възложени дейности, утвърдени със закона за държавния бюджет за съответната година или съответно предоставени с постановление на Министерския съвет“.</p>	<p>Не се приема.</p>	<p>В Закона за публичните финанси е предвидена възможност за предоставяне на допълнителни средства само в рамките на установените със закона за държавния бюджет за съответната година.</p>